

Професіограма та психограма.

*Диференційно-діагностичний
опитувальник Клімова*

Професіограма — повний опис особливостей певної професії, що розкриває зміст професійної праці, а також вимог, які вона ставить перед людиною.

- ➡ **Професіограма** складається на основі аналізу змісту професійної діяльності і містить у собі загальну характеристику професії і вимоги, що професія ставить до людини.

Комплексний аналіз особливостей будь-якої професії передбачає:

- *виробничу характеристику професії та її спеціальностей, включаючи економічне значення, соціологічну і соціально-психологічну, педагогічну (перелік обсягу знань і вмінь, необхідних для успішної професійної праці, термін професійної підготовки тощо);*
- *характеристики професії, а також санітарно-гігієнічну характеристику умов праці з особливим наголосом на шкідливих для здоров'я виробничих процесах;*
- *перелік медичних протипоказань для роботи у даній професії;*
- *психограму (перелік психологічних вимог професії до спеціаліста).*

Важливі особистісні якості вчителя:

- схильність до роботи з дітьми;*
- високий ступінь особистої відповідальності;*
- самоконтроль і врівноваженість;*
- емпатія і повага до іншої людини;*
- прагнення до самопізнання та саморозвитку;*
- знахідливість та різнобічність;*
- тактовність;*
- артистизм;*
- вимогливість до себе та інших;*
- спостережливість.*

Професіограма вчителя початкових класів

- розуміння сутності та соціальної значимості своєї майбутньої професії, прояв до неї стійкої уваги;
- організація власної діяльності, визначення методів вирішення професійних задач;
- здійснення пошуку, аналізу та оцінки інформації, яка необхідна для постановки та вирішення професійних задач;
- використання інформаційно-комунікаційних технологій для вдосконалення професійної діяльності;
- самостійне визначення задач професійного та особистісного розвитку, усвідомлене планування підвищення кваліфікації;
- володіння методикою викладання;
- вміння організовувати позаурочну діяльність;
- створення в класі предметно-розвиваючого середовища;
- участь у дослідницькій та проєктній діяльності в області початкової освіти

DDO Клімова

Методика призначена для відбору на різні типи професій відповідно до класифікації типів професій Е.А. Клімова. Можна використовувати при профорієнтації підлітків і дорослих.

Типи професій за Є.О.Клімовим

На основі **відмінностей у предметах праці** всі професії запропоновано поділити на **п'ять типів**:

1. «Людина – природа».
2. «Людина – техніка».
3. «Людина – людина».
4. «Людина – знакова система».
5. «Людина – художній образ».

«Людина-природа»

«Якщо ви любите працювати в саду, городі, доглядати за рослинами, тваринами, любите предмет біологію, то ознайомтеся з професіями типу «людина-природа».

Предметом праці для представників більшості професій типу «людина природа» є:

- *тварини, умови їх зростання, життя;*
- *рослини, умови їх зростання.*

Психологічні вимоги професій «людина-природа»:

- *розвинену уяву, наочно-образне мислення, хороша зорова пам'ять, спостережливість, здатність передбачати й оцінювати мінливі природні фактори;*
- *оскільки результати діяльності виявляються після досить тривалого часу, фахівець повинен володіти терпінням, наполегливістю, повинен бути готовим працювати поза колективів, іноді у важких погодних умовах, в бруді і т. п.*

«Людина-техніка»

Предметом праці для представників більшості професій типу «людина техніка» є:

- технічні об'єкти (машини, механізми);*
- матеріали, види енергії.*

Психологічні вимоги професій «людина-техніка»:

- хороша координація рухів;*
- точне зорове, слухове, вібраційне та кінестетичне сприйняття;*
- розвинене технічне і творче мислення і уява;*
- вміння переключати і концентрувати увагу;*
- спостережливість.*

«Людина-знакова система»

Предметом праці для представників більшості професій типу «людина знакова система» є:

- *тексти на рідній або іноземній мовах (редактор, коректор, друкарка, діловод, телеграфіст, складач);*
- *цифри, формули, таблиці (програміст, оператор ЗВМ, економіст, бухгалтер, статистик);*
- *креслення, схеми, карти (конструктор, інженер-технолог, кресляр, копіювальник, штурман, геодезист);*
- *звукові сигнали (радист, стенографіст, телефоніст, звукооператор).*

Психологічні вимоги професій «людина-знакова система»:

- *хороша оперативна і механічна пам'ять;*
- *здатність до тривалої концентрації уваги на відверненому (знаковому) матеріалі;*
- *хороший розподіл і переключення уваги;*
- *точність сприйняття, уміння бачити те, що стоїть за умовними знаками;*
- *посидючість, терпіння;*
- *логічне мислення.*

«Людина-художній образ»

Предметом праці для представників більшості професій типу «людина знакова система» є:

- художній образ, способи його побудови.*

Психологічні вимоги професій «людина-художній образ»:

- художні здібності; розвинене зорове сприйняття;*
- спостережливість, зорова пам'ять; наочно-образне мислення; творчу уяву;*
- знання психологічних методів емоційного впливу на людей.*

«Людина-людина»

Фахівцям у цій галузі доводиться виконувати такі види діяльності:

- *виховання, навчання людей (вихователь, учитель, спортивний тренер);*
- *медичне обслуговування (лікар, фельдшер, медсестра, няня);*
- *побутове обслуговування (продавець, перукар, офіціант, вахтер);*
- *інформаційне обслуговування (бібліотекар, екскурсовод, лектор);*
- *захист суспільства і держави (юрист, міліціонер, інспектор, військовослужбовець).*

Психологічні вимоги професій «людина-людина»:

- *прагнення до спілкування, вміння легко вступати в контакт з незнайомими людьми;*
- *стійке хороше самопочуття при роботі з людьми;*
- *доброзичливість, чуйність;*
- *витримка;*
- *вміння стримувати емоції;*
- *здатність аналізувати поведінку оточуючих і своє власне, розуміти наміри і настрій інших людей, здатність розбиратися у взаєминах людей, уміння залагоджувати розбіжності між ними, організовувати їх взаємодію.*

Інструкція до тесту

DDO

*«Припустимо, що після відповідного навчання
Ви зможете виконати будь-яку роботу.*

*Але якби Вам довелося вибирати тільки з двох
можливостей, що б Ви віддали перевагу? »*

Обробка результатів

Типи професій

- Людина-природа
- Людина-техніка
- Людина-людина
- Людина-знакова система
- Людина-художній образ

Номери питань

1а, 3б, 6а, 10а, 11а, 13б, 16а, 20а
1б, 4а, 7б, 9а, 11б, 14а, 17б, 19а
2 а, 4б, 6б, 8а, 12а, 14б, 16б, 18а
2б, 5а, 9б, 10б, 12б, 15а, 19б, 20б
3а, 5б, 7а, 8б, 13а, 15б, 17а, 18б

За кожен збіг з ключем нараховується один бал.

І, відповідно, найбільша кількість балів за певною шкалою означає ймовірнішу схильність до певного типу професійної діяльності